

Fish I

Peharda, Ada-Nela

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:905496>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-31**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
Odsjek za animirani film i nove medije

ZAVRŠNI RAD

Fish I

Prof:
red. prof. art. Darko Bakliža

Student/ica:
Ada-Nela Peharda

Zagreb, rujan 2023.

SADRŽAJ

1. REDATELJSKA MOTIVACIJA.....	1
2. SINOPSIS I LOGLINE.....	2
3. SCENARIJ.....	3
4. KNJIGA SNIMANJA.....	8
5. MODEL LISTE.....	13
6. VIZUALI IZ FILMA.....	15

1. REDATELJSKA MOTIVACIJA

Polazišna točka za razvoj ovog filma bila mi je povezivanje riječi plastika u dvama različitim kontekstima. Jedan od njih je toksični utjecaj plastike u oceanima u doslovnom smislu, otpad koji se svakodnevno baca u more i zagađuje ga. Druga je forma plastike u prenesenom značenju, plastika kao izraz kojim se koristimo u suvremenom žargonu, a predstavlja rekonstrukcijske intervencije na ljudskom tijelu s ciljem poboljšanja vanjskog izgleda. Kako su oba ta tipa plastike toksična u kontekstu u kojem se nalaze, jedan kao katalizator ekološke katastrofe, a drugi kao izrazito štetan utjecaj na mentalno zdravlje, htjela sam povući paralelu između tih na prvi pogled sasvim različitih svjetova i pomoću nje stvoriti alegoričnu priču, humorom sakrivenu društvenu kritiku, ili barem zapažanje.

U svojim se radovima nerijetko bavim igrom riječi, njihovim miješanjem, rastavljanjem, sastavljanjem i stavljanjem u novi kontekst. Iako su dosad to najčešće bile fonološke igre, tj. korištenje glasa kao razlikovne jedinice između sličnih riječi, u ovom sam se radu odlučila posvetiti frazeologiji. Pokušala sam se sjetiti što većeg broja različitih frazema vezanih uz zajednički hiperonim - more. Nadalje, te sam frazeme nastojala uklopiti u jedan smislen, šaljiv dijalog između Psihijatra i Ribe.

Iako naizgled djeluju doslovno, likovi u filmu imaju simboličko značenje, oni su reprezentacije problema suvremenog društva. Ribica je zamišljena kao simbol populacije nepotrebno opterećene vanjskim izgledom, posebice mladih, a najvećim dijelom djevojaka. Ona živi u društvu u kojem se njezine vršnjakinje (ribe koje žive u moru) sve više podređuju intervencijama u svojem izgledu s ciljem uklapanja u uvijek rastuće, društveno nametnute standarde. Osim toga, Ribica ima i neriješenih pitanja u obitelji pa, kao i mnogi ljudi, nema čvrst oslonac gdje bi trebala. Njezini problemi, iako djeluju trivijalno, opterećuju ju i loše utječu na njezino mentalno zdravlje. Osoba od koje traži pomoć, Psihijatar, odraz je društva koje ne mari za nastale poteškoće, štoviše, ruga im se. On Ribicu ne shvaća ozbiljno, svaku priliku koju ima iskoristi za neku (njemu) duhovitu dosjetku na njezin račun.

Prizor ribe u psihijatrijskoj ambulanti djeluje nadrealno i dovodi u pitanje lucidnost trenutka. Namjera mi je bila da je gledatelj sve vrijeme sumnjičav, priviđa li se Psihijatru Ribica, sanja li ili postoji neko treće realno objašnjenje za psihoterapiju ribe. Toj sam namjeri podredila i estetiku filma, neki su predmeti u ambulanti prikazani vrlo realistično, dok su drugi naznačeni vrlo jednostavnom konturom, izostavljajući njihovu trodimenzionalnost i materijalnost. Detalje u pozadini koji se primjećuju pozornijim gledanjem također sam birala

s namjerom, bista Freuda i knjiga o psihoanalizi doprinose karakteru Psihijatra, njegova ekscentrična ličnost pristaje poborništvo frojdizma, kontroverzne teorije u suvremenoj psihologiji. Tapete na zidu nisu samo zbog dekoracije, ona prikazuju *art deco* dezen školjaka koji podcrtava morsku temu, a vremenski odgovara i djelovanju Freuda, uzora liku Psihijatra. Nadalje i prilikom biranja glazbe nastojala sam da bojom tona i ritmom asocira na otkucavanje sata, koji je jedan od glavnih motiva u filmu. Naslovom filma željela sam igrom riječi povezati motiv ribe, tj. njezin pogled (*fisheye*) i njezinu psihu (*ja*, engl. *I*).

2. SINOPSIS I LOGLINE

Sinopsis

Film *Fish I* prikazuje ribu koja je kod psihijatra na terapiji. Ribica mu se povjerava o svojim problemima iz mora, obiteljskima i vlastitima. Objašnjava kako joj je obitelj bila vrlo nestabilna, tata alkoholičar, a majka depresivna. Kao i ljude, muči ju i pitanje vlastitog izgleda, uspoređuje se s drugim ribama koje nameću standarde puneći se (doslovno) plastikom. Psihijatar njezine teškoće ne shvaća ozbiljno, sve se vrijeme besramno šali na njezin račun i ne pruža joj nikakvu stvarnu pomoć.

Logline

Riba je kod psihijatra na terapiji i žali mu se na svoje probleme, no on ju ne shvaća ozbiljno, nego se šali na njezin račun.

3. SCENARIJ

INT. PSIHIJATRIJSKA AMBULANTA - DAN

ODTAMNJENJE

Prvi kadar je u obrnutom *fisheye* efektu, prikazuje psihijatrijsku ambulantu uređenu u frejdovskom stilu. Kamera panoramira u smjeru kazaljke na satu. Najprije se vidi stari sat na zidu pa komoda s Freudovom bistom te fotelja u kojoj sjedi PSIHIJATAR (proćelav, mršav starac s velikom bradom i okruglim naočalama) i piše u svoj notes, te velika polica s knjigama iza njega. Kamera nastavlja *loop*.

CRNILO

Naslov, *credits*.

INT. PSIHIJATRIJSKA AMBULANTA - DAN

Psihijatar sjedi za stolom i gleda u svoj notes, pomalo zapisuje. Digne pogled prema sugovorniku (kojeg ne vidimo).

PSIHIJATAR

Hmm... recite mi...

Kako to da ste došli ovamo?

SUGOVORNIK

Umm... pa ne znam, već - već dulje vrijeme se ne osjećam baš dobro...

PSIHIJATAR (zapisuje)

Mhm, mhm...

Sljedeći kadar vidimo iza Psihijatrovog ramena, vidljiv je sugovornik, RIBICA običnog izgleda, sive boje, koja pliva u okruglom akvariju na psihijatrovom stolu.

RIBICA

Iskreno, osjećam se kao da se utapam.

Psihijatar odlaže notes i kemijsku olovku na stol, Ribica pliva ukруг. Psihijatar spaja prste i ima zamišljen izraz lica.

PSIHIJATAR

Hmm... a kakav Vam je odnos s roditeljima?

RIBICA

Umm... pa... moj tata je bio spužva i puno je pio.

PRETAPANJE u Ribičin *flashback*, prikazuje kadrove iz života njezinih roditelja u moru.

EXT. MORE - DAN

MAJKA ljutito gleda OCA, njezin govor nije razumljiv, samo se čuje i vidi brzo stvaranje mjehurića iz njezinih usta. Čuje se ZVUK STVARANJA MJEHURIĆA. Ribica nastavlja govoriti kao narator.

RIBICA

Toliko se uništio da nije bio koristan ni za pranje suđa. Mama se jako ljutila na njega zbog toga.

Umm... da, i zbog svih tih svada su na koncu odlučili prekinuti simbiozu.

Kamera prati jedan od majčinih mjehurića i VOZI GORE.

Kako je moja mama postala samohrana majka, bila je pod velikim pritiskom...
...i pukla je.

Mjehurić puca. Kamera i dalje VOZI GORE.

Na kraju se upecala...

Iz pozadine mora razjasni se vidljiv obris ribe

upecane na udici, njiše se. Prestanak *flashbacka*.

INT. PSIHIJATRIJSKA AMBULANTA - DAN

PSIHIJATAR

Heh heh, možemo reći da je postala SAMO HRANA.

(objašnjava, muca)

R-razumijete, SAMO - HRANA.

Ribica šuti i pomalo ljutito gleda u psihijatra.

(nakašljava se, posramljen)

Khm, u redu, idemo dalje.

Rekli ste da se osjećate kao da se utapate, zašto mislite da je tako?

RIBICA (pogleda ga ljutito)

Pa zar nije očito?!

Obična sam!

Ribica se naglo okrene i otpliva na drugu stranu akvarija, leđima okrenuta Psihijatru, ima tužan izraz lica. Pogleda se u odraz u akvarijskom staklu koji je zbog zakrivljenosti površine iskrivljen.

RIBICA

Po ničemu se ne ističem od drugih riba, izgubila sam se u moru. Siva Sam, dosadna i nikakva.

Ribica otpliva nazad u prednji dio akvarija i okrene se prema Psihijatru.

RIBICA

Ne znam jel' znate, ali otkad se pojavila plastika u moru, ribe ju koriste za poboljšanje svog izgleda.

PRETAPANJE u kadar u moru koji prikazuje ribu koja guta plastičnu bocu i poprima njezin oblik.

RIBICA

Pune se plastikom gdje god im treba,
bokovi, jagodice, struk, ljuske...
Čak ju i jedu ako treba.

Vraćanje na scenu u ambulanti.

INT. PSIHIJATRIJSKA AMBULANTA - DAN

PSIHIJATAR

Da, da, čitao sam o tome, čitav VAL
estetskih zahvata, ha ha.

(Uozbilji se.)

Ali, da plastika u ribi čak i ljudima
predstavlja problem.

RIBICA (pomalo ljuto)

Da, ali vama ljudima to nije smetalo
sve dok vam se nije našlo na tanjuru.

Psihijatar je zamišljen i ozbiljan.

PSIHIJATAR

A zašto se zbog izgleda drugih riba
osjećate manje vrijednom? Siguran sam
da Vas mnogi smatraju (približava se
licem akvariju) „dobrom ribom“ (smije se).

RIBICA (tužno)

Ne, nevidljiva sam, nitko me ne vidi,
ne čuje, ne sluša. Čak su me i grdobine
zasjenile.

PSIHIJATAR (strogo)

Ma dajte! Nemojte da Vam potonu
(počinje se smijati) sve lađe!

Psihijatar se glasno smije, drži se rukom za lice.

RIBICA (vrlo ljuta)

DOBRO, HOĆETE LI VIŠE PRESTATI S TIM
ŠALAMA?!

PSIHIJATAR (cereka se)
Mislite s NESLANIM šalama?

RIBICA
Ja tu govorim o ozbiljnim problemima!
Nije samo plastika u moru toksična,
cijela zajednica je toksična!

PSIHIJATAR (uozbilji se)
A kako mislite da Vam ja mogu pomoći?

RIBICA
Pa samo bih htjela da me netko-

Zvonjava velikog sata na zidu naglo prekine Ribicu,
Psihijatar naglo pljesne rukama.

PSIHIJATAR (veselo)
Eto ga! Gotovi za danas!

RIBICA (potišteno)
da me netko sasluša...
... do kraja.

CRNILO, velikim slovima piše KRAJ.

4. KNJIGA SNIMANJA

1

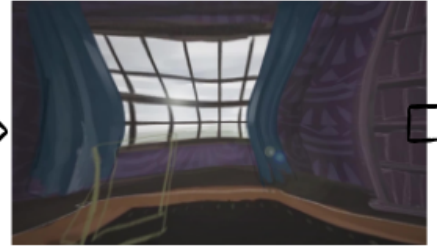
ODTAMNJENJE

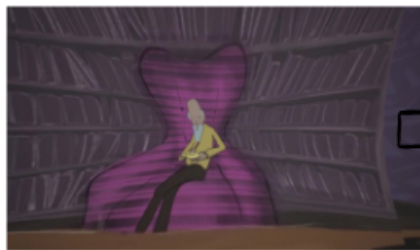
Vidi se sat na zidu u psihijatrijskom uredu, nakon jednog otkucaja sata kamera počinje panoramirati u smjeru kazaljke na satu.

Nakon četvrtog otkucaja sata čuje se glazba (izvan kadra). Vidi se ostatak ureda, Freudova bista, knjige, stari drveni namještaj.

S prozora se obasja svjetlost prema kameri koja se i dalje okreće.

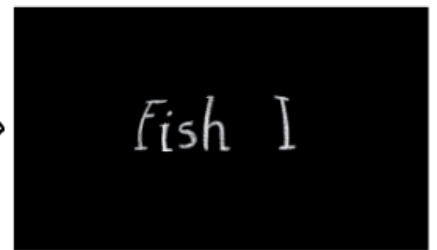

Kamera dolazi do psihijatra koji sjedi u naslonjaču i zapisuje u svoj notes, ali kamera nastavlja okretanje bez zaustavljanja.

Ponovno dolazi do sata na zidu, i dalje se okreće.

2

Kadar se prekida crnilom na kojem se u ritmu glazbe pojavljuju naslov i *credits*.

3

Psihijatar sjedi u naslonjaču i zapisuje u svoj blok, mrmlija.

PSIHIJATAR
"Hmm... recite mi..."

PSIHIJATAR
Kako to da ste došli ovamo?
RIBICA
Pa ne znam... već duže vrijeme se ne osjećam baš dobro.

4

Psihijatar zapisuje u svoj notes.

Mhmm... PSIHIJATAR

5

Kamera prikazuje psihijatra s leđa, vidi se ribica na stolu.

RIBICA
Iskreno, osjećam se kao da se utapam.

6

Psihijatar odlaže notes i olovku na stol, Ribica pliva u akvariju.

Psihijatar spaja ruke vrhovima prstiju, zamišljen je.

1

2

12

RIBICA

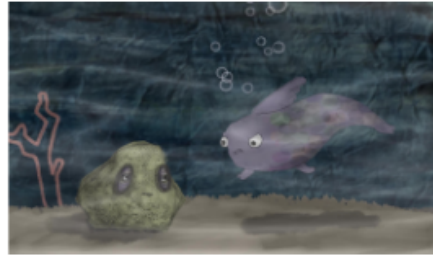
Da... i zbog svih tih svađa su na koncu odlučili prekinuti simbiozu.

RIBICA

...bila je pod velikim pritiskom...

13

Ribičini su roditelji na morskome dnu, Majka ljutito gleda oca, mjhurići joj brzo izlaze iz usta.

RIBICA

I pukla je. Mjhurić puca.

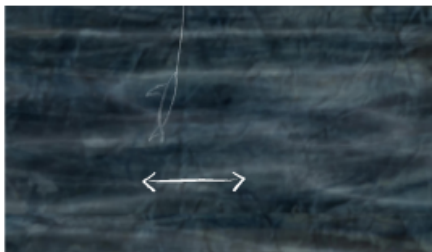
Kamera prati jedan od mjhurića i vozi prema gore.

RIBICA

A kako je moja mama postala samohrana majka...

Kamera i dalje vozi prema gore.

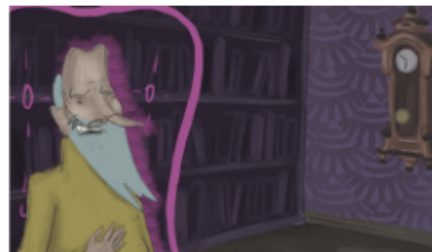

Vidi se kako je riba upecana i njiše se na udici.

RIBICA

Na koncu se upecala.

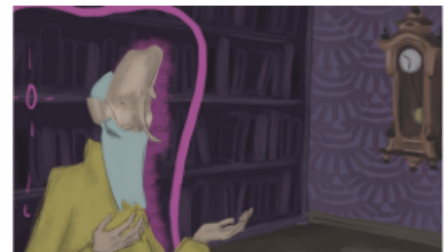
14

Psijijatar se smije.

PSIJIJATAR

Možemo reći da je postala samo hrana.

PSIJIJATAR

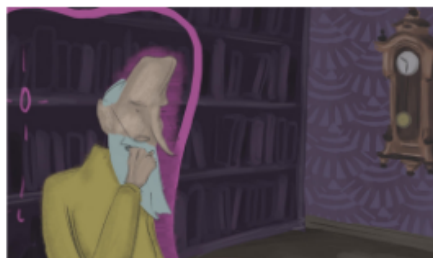
Razumijete, SAMO HRANA..

15

Ribica ga ljutito gleda.

16

Psijijatar se nakašlje i uozbilji.

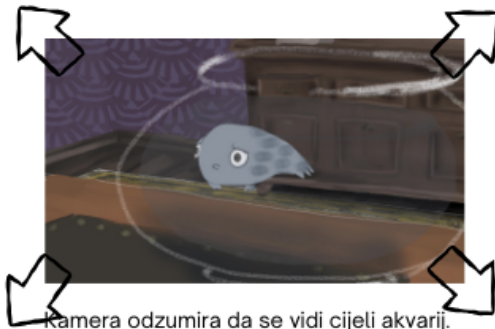
PSIJIJATAR

Rekli ste da se osjećate kao da se utapate. Zašto mislite da je tako?

17

RIBICA
Pa zar nije očito?!

Kamera odzumiра da se vidi cijeli akvarij.
RIBICA
Obična sam!

Ribica pliva u stražnji dio akvarija.

18

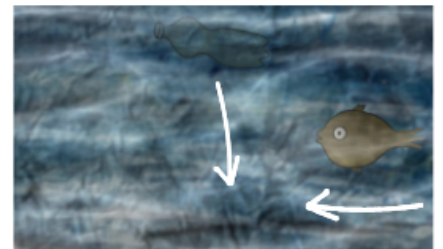
Gleda se u odraz u izobličen odraz u akvariju.
RIBICA
Po ničemu se ne ističem od drugih riba, izgubila sam se u moru. Siva sam, dosadna i nikakva!

19

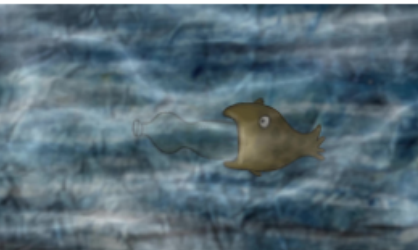
Pliva natrag u prednji dio akvarija, obraća se Psihijatru.
RIBICA
Ne znam je li znate, ali otkad se pojavila plastika u moru, ribe ju koriste za poboljšanje svog izgleda.

20

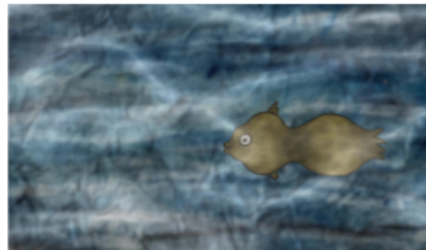

Smeđa riba i bova ulaze u kadar, riba s desne, a boca s gornje strane. Pune se plastikom gdje god im treba, bokovi, jagodice, struk, ljuske... Čak ju i jedu ako treba.

6

Riba jako otvara usta i guta bocu.

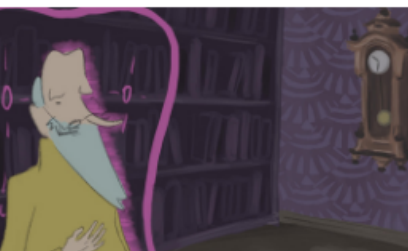

Riba je poprimila oblik boce.

Da, da, da, čitao sam o tome, čitav val estetskih zahvata.

21

Psihijatar se smije.

22

Kadar u protusvjetlu, vide se obrisi Psihijatra i Ribice.

PSIHIJATAR
Ali, da, plastika u ribi čak i ljudima predstavlja problem.

23

RIBICA
Da, ali vama nije smetalo sve dok vam se nije našlo na tanjuru.

7

24

Kadar iz perspektive Ribice, u obrnutom *fisheye* efektu. Ribica gleda Psihijatra. Kamera se pomiče gore-dolje sve vrijeme.

PSIHIJATAR

A zašto se zbog izgleda drugih riba osjećate manje vrijednom? Siguran sam da Vas mnogi smatraju...

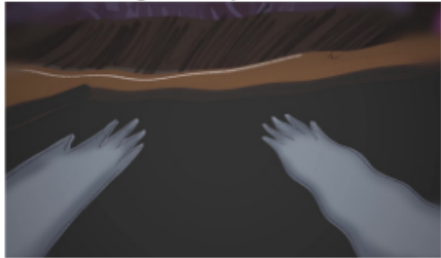
Psihijatar se licem više približava kameri i još više izobličava.

PSIHIJATAR

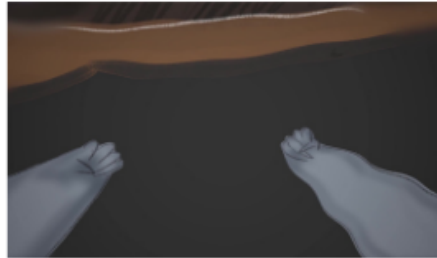
...dobrom ribom.

Psihijatar se jako smije.

Ribica svrti pogled prema dolje (kamera se spušta prema dolje), prema svojim perajama.

RIBICA

...Čak su me i grdobine zasjenile. Stisne šake.

Kamera se ponovno podiže prema Psihijatru.

PSIHIJATAR

25

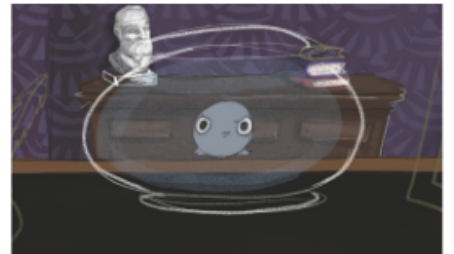
Psihijatar se još više približi kameri.

PSIHIJATAR

...sve lađe.

Jako se smije.

Kamera je usmjerena prema Ribici *en face*, ona je ljuta.

RIBICA

Dobro, hoćete li više prestati s tim šalama?!

26

TRAJANJE:

PSIHIJATAR

Mislite...

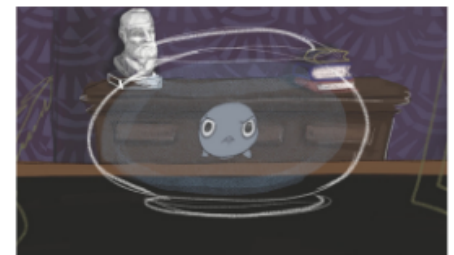

Još se više približi akvariju i izobličiči.

PSIHIJATAR

...s NESLANIM šalama?
Smije se.

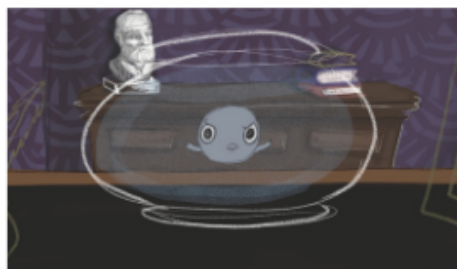
27

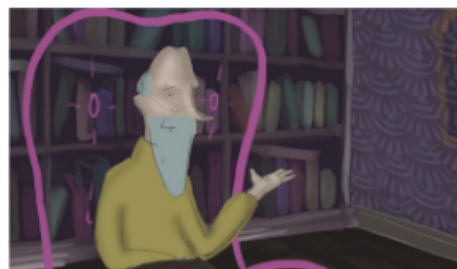
RIBICA

Ja tu govorim o ozbiljnim problemima. Nije samo plastika u moru toksična...

28

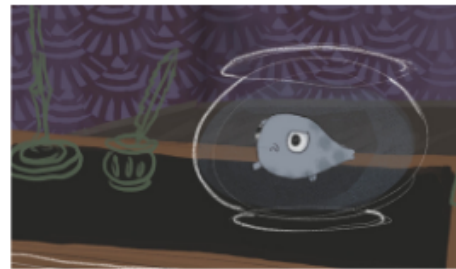

Ribica digne peraje.
RIBICA
 ...cijela zajednica je toksična!

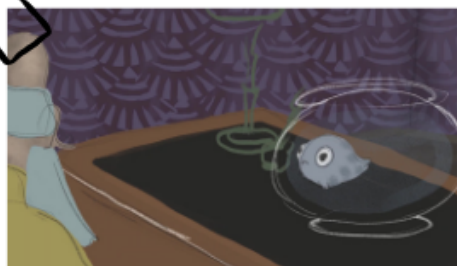

PSIHIJATAR
 A kako mislite da Vam ja mogu pomoći?!

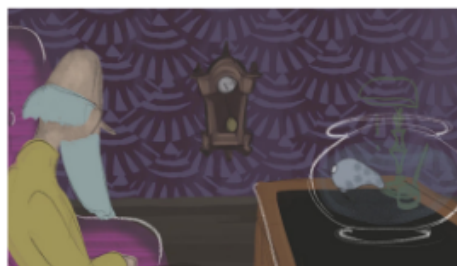
29

RIBICA
 Samo bih htjela da me netko-

Čuje se zvonjava sata, kamera panoramira prema zidu na kojem je sat.

Vidi se sat koji zvoni i trese se na zidu, Psihijatar i Ribica gledaju u njega.

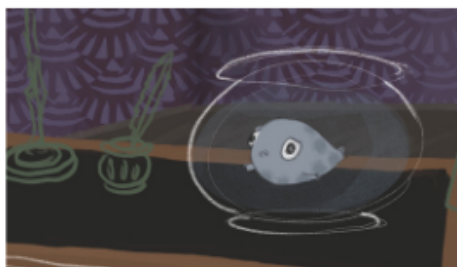

Psihijatar pljesne rukama.
PSIHIJATAR
 Eto ga! Gotovi za danas!

30

Ribica tužno gleda u pod.
RIBICA
 Samo bih htjela da me netko sasluša.

Pogleda u kameru.
RIBICA
 Do kraja.

31

Black screen i velikim slovima napisano KRAJ.

5. MODEL LISTE

Model lista

PSIHIJATAR

film Fish I
Ada-Nela Peharda, BA3

prednja strana

1/2

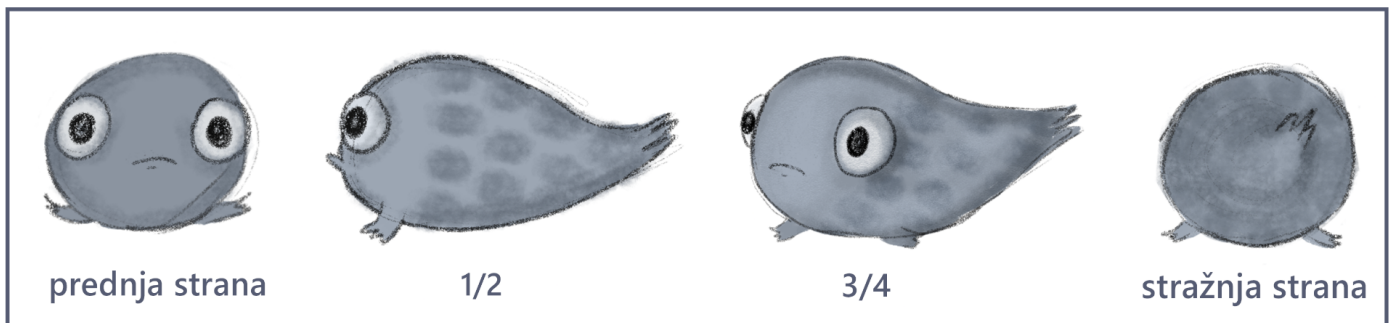
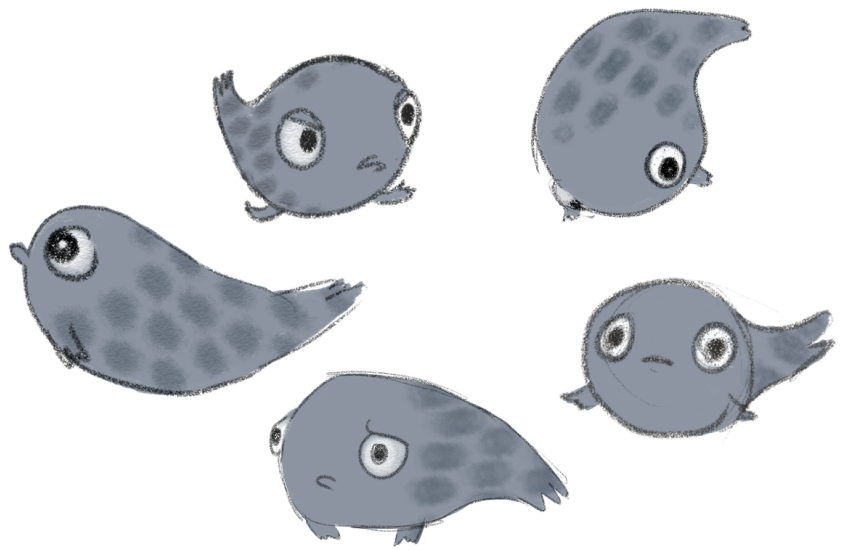
3/4

stražnja strana

Model lista

RIBICA

film Fish I
Ada-Nela Peharda, BA3

prednja strana

1/2

3/4

stražnja strana

6. VIZUALI IZ FILMA

